

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΟΥΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΠΛ. ΠΟΥΤΕΤΣΗ 16 - (45332) ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ.: 72586-70485 ΦΥΛΛΟ 52 ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1992

Τὸ Πωγώνι πού αργοπεθαίνει

ΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Θά συµτομολογήσουμε παραγραφικά καὶ περιληπτικά γιὰ οἰκονοµία τοῦ χρόνου µας, ἀλλὰ καὶ τοῦ χρόνου σας ἂν βέβαια θελήσετε νὰ ρίξετε μιὰ προσεκτικὴ ματιὰ σὲ μιὰ περικοχὶ πού βρίσκεται δίπλα στοῦ ὁροθετικὸ περιγράµµα τῶν συνόρων µας.

Μιά επιρροή που αργοπεθαίνει, αδειάζει από πληθυσμό και ο έθνικός χώρος μένει ακάλυπτος. Ένα κομμάτι της Ελλάδος που χάνεται.

-----*-----

•

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Ο ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ
(ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΣ)

Του ΣΩΚ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κάθε χωριό έχει τα ήθη και έθιμά του. Είναι οι ξεχωριστές εκείνες συνήθειες που όταν έρχονται τέτοιες μέρες, μας φέρνουν πίσω και τις αναπολούμε (όπως Χριστούγεννα, Φώτα, Άποκριές, Πάσχα, Πανηγύρια κ.λπ.). Η γιορτή όμως του Λαζάρου έχει κάτι το ξεχωριστό. Από τις άποκριές λογαριάζουμε τότε και τότε θάφει ο "Αη - Λαζάρος" να πάμε με τις μεγάλες κοινότητες παρέες - παρέες να ποίμε τον Λάζαρο και να μάσουμε και αλύα.

Την πυροπονητή του Λαζάρου —τα παιδιά και τα κορίτσια— την παρασκευή πηγαίναμε στην εκκλησία παίρνοντας στην τσέπη μας παλιόκοινο και το σταυρό και τον στολίζαμε.

Ο Λαζάρος - Θανάσιος, μας έδινε την ευχή του και ο διάκονος, ο μπάριμπα Άχιλλέας περιέφερε αίσθητά να του πάμε να αυτόνομο το μοιράδι του, αφού πρώτα μας συμβούλευε πως πρέπει να πάμε σ' όλα τα σπίτια και να κάνουμε καλή "διαίρεση" και όχι μπαμπασίες. Το καλό θα το κρατούσε ο πιο μεγάλος μωστής της ΣΤ' τάξης κι όσο για τα κοινά δεν λέγαμε τίποτα, για να ξεφυλάσουμε την άλλη μέρα, πολύ πριν με τό:

«Ήρθε ο Λάζαρος ήρθαν τα Βάγια ήρθε των Παθών ή Έβδο- (μάδα).

Να κοιτάστε στην Έκκλησία για ν' ακούσετε χρυσά βι- (βλία κ.λπ.).

Πάντοτε τα τραγούδια δυσκολεύονται να τα μάθο με του Λαζάρου τζέρεα απέξω και άνοσταυρά που λένε. Δεν ξέρω, ήταν ή ήλκυια, τα κοινά, οι κάπροι, οι φωνές, όλα αυτά έχουν μείνει μέσα μου και τώρα πάντα τα νοσταλγώ.

Ο Άσχημος, είχε το πρόσταγμα και τι κινήσεις θα κάναμε. Ξεναύσαμε από τον πέρα μαχαλά από κάτω και φτάναμε στον πάνω. Λόγω τραγούδια ανάλογα με την οικογένεια. Η άμοιρή μας ήταν ένα αγγό. Αδ- το ήταν υποχρεωτικό. Κάπου - κάπου κανέναν μας έδινε και κανένα πενηνταράκι. Το κτύπημα των κοινών των έκανε μια καλή άρμονία. "Αν κανένα σπ- τι είχε λύση δεν πηγαίναμε και δεν τραγουδούσαμε. "Αν πάλι κανένα παιδί δεν το παίρναμε στην παρέα μας τι στενοχώρια είχε και τι παιδικές παρεξηγή-

σεις γινόταν ακόμη και μεγάλοι με τό: "Γιατί μπορεί δεν θέλετε και το δικό μου παιδί στην παρέα σας. Γλήγορα να το πάρετε", και καθώς έρχονταν κι αυτός, χτυπούσε πιδ δυνατά το κοινά του για να φανεί η ά- ξιάδα του.

Κατά το μεσημέρι γινόταν, στην εκκλησία πέρα ή μοιρασιά. Πάντα έρχονταν τα λόγια του διάκονου: «Προσέξτε καλά τη διαίρεση...». Και παρ' όλη την άρνητική των μεγάλων σάν τη μοιρασιά του «Καραγ- ιαχός» όλο και κάποιο λάθος θα γινόταν ύπερ των μεγάλων της παρέας. "Ας είναι.

Να μερικά τραγούδια που λέγαμε:

Γιὰ τὸ σπῖτι τοῦ
νοικοκύρη.
Ἀφένι, ἀφεντοῦλή μας
πέντε φορὲς ἀφέντη
πέντε κρατοῦν τὴ μοῦλα σου
καὶ πέντε κοιλιόνοιν κ.λπ.
"Ο ταν ὁ ἀφέντης
ἦταν ταξίδι.

Ἐδὼ ἔχουν τὸν ἀφέντη μας,
πολὺ μακριὰ στὰ ξένα.
Τώρα μᾶς εἶπαν ἔρχεται
μᾶς πῆραν τὸ σκαφίσι.
Τῆς κρυφῆς:

Κυρά χρυσή, κερά ἀργυρή
κυρά μαλαματένια,
κυρά, ὅταν στολίζεσαι
στὴν ἐκκλησιὰ νὰ πάγεις
βάσεις τὸν ἥλιο πρόσωπο
καὶ τὸ φεγγάρι στὴθος
βάσεις καὶ τὸν αὐγερινὸ
καθάριο δακτυλίδι.

Τὸ τραγούδι τῆς ἀρεθωνισ-
σμένης:

Ἐδ' ἔχουν κόρη ὁμορφὴ
ξανθιά γαλανομάτα κ.λπ.
Τὸ τραγούδι τοῦ μικροῦ παι-
διοῦ:

"Ἐνα μικρὸ μικρούτσικο
μικρὸ μαργαριτάρι κ.λπ.
καὶ τό:

Κλαίει ἡ Μάρθα καὶ Μαρία
ποὺ ἀπέθανε ὁ ἀδελφός
(τῆς κ.λπ.

καὶ τό:
Ποὺ ἦσαν ποὺ ἦσαν Λάζαρε
τόσον καιρὸ κοιμημένος κ.λπ.
καὶ τελειώνουμε με τό:

Σὲ τοῦτ' τὸ σπῖτι πού ὀθαμε
πέτρα νὰ μὴ εἰσέλθῃ
καὶ ὁ νοικοκύρης τοῦ στατιοῦ
χρόνια πολλὰ νὰ ζήσει.

Καὶ τοῦ χρόνου
Εἰς ἔτη πολλά.

Τὸ βράδυ κοιμόμαστε χωρίς
νοήρι, γιὰ νὰ σηκωθοῦμε τὴν
ἄλλη μέρα νὰ πάρουμε Βάγια.

Αθηναϊκή εφημερίδα
γιὰ τὴ «ΦΩΝΗ» μας

Ἡ Ἀθηναϊκὴ εφημερίδα «Α-
ΠΟΓΕΤΜΑΤΙΝΗ» καὶ ὁ ἀ-
πογευματινὸς κ. Χρ. Παπαλάκης,
σὲ σχόλιο μετὰ τὸν τίτλο: «ΔΡΑ-
ΜΑΤΙΚΗ ΚΡΑΤΙΤΗ ΑΠΟ ΤΗ
ΜΕΘΕΩΡΙΟ: Εἴμαστε μέσα ἢ ἔ-
ξω ἀπὸ τὰ σύνορα»; ἀναφέρε-
ται στὴν κατάσταση ὅλων τῶν

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τὴν 27ν Ἀπριλίου 1992, ἔγι-
νε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Περιβλέπτον
Ἰωαννῶν τὸ ἐτήσιο μνημόσυ-
νο τῆς ἀειμνήστου Νίνας Θ.
Λέτσιου.

Ὁ σύζυγος, τ' ἀδελφίνα, οἱ
συγγενεῖς, γνωστοὶ καὶ φίλοι ἀ-
νέμειναν δέσση στὸν Ἱ.Ναὸν,
ὑπερ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς
τῆς ἀειμνήστου θείας Νίνας.

Πέρασε κύβλας ἕνας ὁλόκλη-
ρος χρόνος, ἀπὸ τότε ποὺ ἐφυ-
γες ἀπ' αὐτὸν τὸν πρόσωπο
καὶ μάταιο κόσμῳ ἀειμνήστη
Νίνα μας. Ἡ λύπη μας εἶναι
μεγάλὴ καὶ ὁ πόνος μας ἀπερί-
γραπτος. Τὸ πέρασμα τοῦ χρό-
νου δὲν μπόρεσε νὰ μᾶς ἀπαλύ-
νει τὸν πόνο μας.

Σὲ βλέπουμε πάντοτε μπρο-
στὰ μας, ἡ παρουσία σου εἶναι
αἰσθητὴ, ἡ γλυκειὰ σου μορφή
παρούσα.

Πάντοτε μᾶς συνοδεύεις καὶ
μᾶς παροτρύνεις νὰ κάνουμε
πράξεις ἀγαθῆς καὶ καλῆς. Ὁ
λατρεπτικὸς σου σύζυγος κάθε μέ-
ρα καὶ ὅσα συνομιλεῖ μαζί σου,
καὶ ἀνάβει τὸ κοντήλι μετὰ τὴν
καλημέρα καὶ καληνύχτα. Δὲν
τὸ χωρεῖ τὸ μυαλό του ὅτι ἀ-
ποσιάζεις. Ζεῖς ἀνάμεσα μας

καὶ μᾶς καθοδηγεῖς ὅλους, συγ-
γενεῖς, γνωστοὺς καὶ φίλους.
Καὶ πῶς ἀλλοῶς νὰ γίνε; Τέ-
τοιες μορφὲς δὲν ξεχνιόνται εὐ-
κόλα ἀλλὰ γίνονται πυράδειγμα
πρὸς μίμηση καὶ ζοῦν αἰώνια
μαζί μας. Γιατὶ ἡ Νίνα Λέτσιου
ἔζησε ὅλη τὴν τὴ ζωὴ μετὰ ἔξο-
πρῆτα καὶ ἀντιμετώπισε μετὰ
θαυμαστὴ εὐφυΐα τὴ δοκιμασία
τῶν τελευταίων μηνῶν τῆς ζωῆς
τῆς, παρέχοντας ὅτι μὴ ὑστα-
τὴ ἀποδείξει τοῦ ἡγμένου τῆς
ἡθους.

Εὐχόμαστε ὁ Πανάγαθος
Θεὸς νὰ ἐντάξει τὴν ψυχὴν αὐ-
τῆς ἐν οὐρανῷ διακίον, ὃ δὲ
«ΠΑΝΑΓΙΑΤΩ» χρόνος ν' ἀ-
παλύνει τὸν μεγάλο πόνο τοῦ ἀ-
γαπημένου σου συζύγου, τῶν
συγγενῶν καὶ φίλων.

Αἰώνια σου ἡ μνήμη ἀειμνή-
στης θείας Νίνας.

ΣΩΚΡ. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

παραμεθορίων περιοχὸν καὶ
στὴν ἐγκατάλειψή τους.

Ὁ ἀπογευματινὸς στὴν κατὰ-
ληξὴ τοῦ ἄρθρου κάνει μιὰ εἰδι-
κὴ ἀναφορά στὴν εφημερίδα
μας καὶ ἰδιαίτερα στὰ ἄρθρα
μας γιὰ τὴν κατάστασι στὸ
Πωγωνί. Αὐτὴ τὴν περιεκτικὴ δη-
μοσιεύμα παροκάτω μετὰ τὴν ἰ-
κανοποίηση ὅτι ἡ «ΦΩΝΗ» μας
φτάνει καὶ πέρα ἀπὸ τὸ χῶρο
τοῦ Πωγωνίου καὶ τῶν Πωγο-
νησίων.

Γράφει τὸ σχόλιο τῆς «Α-
ΠΟΓΕΤΜΑΤΙΝΗΣ»:

«Κι ὅταν μιλάμε γιὰ ἔθρο
ἐννοοῦμε ὅλους τοὺς ἀκριτικούς
νομούς, ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη καὶ
τὴν Ἡπειρὸ, ὡς τὴν Καστοριά
καὶ τὴ Φλώρινα, ἀπὸ τὴν Πέ-
λλα καὶ τὸ Κιλκίς, ὡς τὴν Σέ-
ρες καὶ τὴ Δράμα καὶ ἀπὸ τὴν
Ξάνθη καὶ τὴ Ροδόπη ὡς τὴ Χίο
καὶ τὸ Καστελλόριζο.

Ἀπὸ τὸ Πωγωνί τῆς Ἡπεί-
ρου μᾶς ἤλθε προχθὲς μιὰ μι-
κρὴ εφημερίδουλα (ἡ «Φωνὴ
τοῦ Πωγωνίου»), ποὺ ρωτᾷ
στὸ κύριο ἄρθρο τῆς: «ΠΟΤ
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΤΥΝΟΡΑ;». Καὶ
ἐπαναρωτά: «Εἴμαστε μέσα ἢ
ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα;». Καὶ ἐ-
παναρωτά: «Εἴμαστε ἐπαχθία
τῆς Ἑλλάδος ἢ περιθωριακὴ
μεϊονότητα; Τὰ χωριά ἡμέρας,
τὰ σύνορα ὑποχωροῦν, τὸ Πω-
γόνι ἐγκαταλείφθηκε σὺν ἔθ-
νός, εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν ἑλ-
ληνισμό...»

Ἡ εφημερίδα ἤλθε μετὰ ἑ-
νὴν ἰδιόχειρο σημεῖωμα: «Ρίξε -
λέει - μιὰ ματιὰ στὴν Ἑλλά-
δα ποὺ χάνεται καὶ λέστε τὰ
ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια, ἐπὶ τὸς ἂν
πιστεύετε καὶ σὲς πῶς εἴπα-
στε ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΥΝΟ-
ΡΑ...»

Τὰ λέμε, λοιπὸν καὶ ἀμαρ-
τίαν οὐκ ἔχομεν, εὐχόμενοι σὲ
ὅλους τοὺς ἀκρίτες μας ΚΑΛΗ
ΔΙΑΣΤΑΣΗ...»

Τὸ ἔργο «Ρομῆτικο Γαϊτάνι-
ο» τοῦ Μάνου Βενέση παρου-
σιάζει ὁ δίσκος τοῦ κ. Ἡλία
Γκῆκα ἀπὸ 2 Μαΐου μέχρι 7
Μαΐου σὲ χωριὰ τῆς Β. Ἡπεί-
ρου.

Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ εἶναι καὶ
τὰ χωριά τῆς Δερβόλης Βου-
σερῶ, Βόδριστα, Δερβιτσάνη καὶ
ἡ Πολίτισση Πωγωνίου.

Οἱ παραστάσεις δίδονται μετὰ
τὴν συνεργασία τῆς ὁργανώσεως
«ΟΜΟΝΟΙΑ».

Χρονογραφικά

Απ' τὸ παρελθὸν στὸ
μέλλον με ἐλπίδα

Ἀνεβαίνοντας γιὰ τὴν Πω-
γωνιὰν κάπου ἐκεῖ κοντὰ στὸ
κόσμο τοῦ Ἀη - Γιώργη στὴ
γέφυρα δίπλα στὸ χωράφι τῆς
Μάλε Γιαννούλως, ἦταν σταμα-
τημένα δύο γαϊδουρία, σμαρ-
αγμένα καὶ φορτωμένα. Σπά-
να εἰκόνα γιὰ τὴν ἐποχὴ μας.
Ἔχρα πολλὰ χρόνια νὰ ἀντικρύ-
σο τέτοια σκηνή.

Σταμάτησα γιὰ νὰ μελετήσω
αὐτὴ τὴν εἰκόνα ἀπὸ τὸ πα-
ρελθόν. Καὶ ἡ πρώτη μου ἐκ-
πλήξη συμπληρώθηκε ἀπὸ ἄλλη
σκηνή, ποὺ ἐρχόταν κι αὐτὴ ἀ-
πὸ τὸ παρελθόν. Δίπλα στὴν
γέφυρα καὶ δίπλα στὰ ζώα,
τρὲς γυναῖκες μετὰ τὴς μακτῆλες
τῆς Δοσπόλης ἄλλαν τὰ ὑπο-
δήματα. Ἐβάζαν τὰ καλά τους
μὴ καὶ πλησίαζαν στὸ χωριό.

Ἦταν μιὰ σκηνὴ ποὺ πραγμα-
τικὰ μ' ἔφερε πολλὰ χρόνια πί-
σω. Καὶ μοὺ θύμιζε θειάκες
καὶ γαϊδάρες, νύφες καὶ κοπέ-
λες ποὺ «φτιάχνονταν» μπαίνον-
τας στὸ παζάρι τῆς Βοστίνης,
καθὼς ἐπεδοῦντο στὴν ἄκρη
τοῦ χωριοῦ, βάζοντας τὰ καλά
τους ποδήματα ποὺ εἶχαν στὸ
σακκοῦλι.

—Καλὴμέρα σας. Ἀπὸ ποῦ
ἐρχοσθε;

—Ἀπὸ μέσα, ἀπὸ τὴν Β. Ἡ-
πειρὸ.

—Ἀπὸ ποῦ χωριό;

—Ἀπὸ τὴν Πιοκοπή.

—Φέρετε κρομμύδια; τίς ρώ-
τησα, γελώντας.

—Τὰ θυμάσθε τὰ κρομμύδια,
μοὺ ἀπάντησαν γελώντας κι
αὐτές.

—Πῶς κι ἀπ' τὸ χωριό μας;

—Νά, ἐρχόμαστε νὰ δοῦμε τὰ
καδιά μας στὸ Γυμνάσιο, ἔ, νὰ
φρονίσουμε καὶ τίποτε ἀπὸ τὰ
μαγαζιά.

Εἶπαμε καὶ λίγα ἀκόμη καὶ
συνέχισα γιὰ τὴν Πωγωνιανή.

Ἐκεῖ μιὰ ὁμοία σκηνὴ σιμ-
πλήρωσε τὴν ἀναδρομὴ στὸ πα-
ρελθόν. Μπροστὰ στὸ μαγαζὶ
τοῦ Λάμπρου Κοϊκουλάκη καὶ τὸν
φορτὸν τοῦ Νάσο Στέφανου, τρεῖς
γῶνα φορτωνόνταν γιὰ νὰ φύ-
γουν. Ἦταν ἀπὸ τὸ βορεινὸ
Πωγωνί. Σοπιτῆ, Σχωριάδες,
Τοιάτιστα, Φόρτωναν ἄλλοι
καὶ ἄλλα ἐφόδια γιὰ τὰ σπίτια
τους μὰ καὶ συγχωριανῶν τους.
Μαζί τους καὶ μικρὰ παιδιά
ποὺ γνώριζαν γιὰ πρώτη φορὰ
τὴν Ἑλλάδα.

Κοινοποιώντας καὶ ρωτών-
τας ἔμαθα καὶ ἄλλα γι' αὐτοὺς
τοὺς ἐπισκέπτες ἀπὸ τὸ Πάνω
Πωγωνί καὶ τὴν Δερβόλη, Δε-
λὴ ἡ εἰκόνα εἶναι συχνὴ καὶ εἰ-

ναι μιὰ νέα πραγματικότητα
ποὺ ἐπιβλήθηκε χωρὶς κρατικές
συμφωνίες καὶ χωρὶς διαβατή-
ρια. Ἡ ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώ-
πων, ἡ ἀνάγκη ζωῆς ἔφερε τὰ
σύνορα. Ἡ διακίνηση ἀγαθῶν ἐ-
πιβίωσης ἐπεράσε κάθε τετακ-
το φραγμό. Ἡ ἔνωση τῶν λαῶν
ἐγινε χωρὶς ΕΟΚ, χωρὶς συμ-
φωνίες μεγάλων, χωρὶς συμ-
βούλια ἐθνῶν.

Ζοῦμε μιὰ ἐποχὴ ποὺ ποτὲ
δὲν τὴν ἐλπίσαμε καὶ γιὰ τοὺς
Βορειοηπειρώτες εἶναι ἕνα ὄνει-
ρο. Σ' αὐτὸ τὸ πῆγαν - ἔλα
ποὺ τὸ χαίρονται μικροὶ μεγά-
λοι ἀπὸ τὰ χωριὰ τῆς Δερβό-
λης καὶ Πάνω Πωγωνίου, ἔ-
χουμε καὶ μιὰ διακίνηση ἀγα-
θῶν καὶ ἐφοδίων. Πολλὲς εἰκό-
νες ἀπὸ τὸ παζάρι τῆς Βοστί-
νης ἐπανέρχονται σὲ μικρογορ-
φία.

Τὸ καταγράφουμε σὺν περι-
γραφῇ μιᾶς ἐποχῆς. Αὐτῆς, τῆς
τοῦρης. Ἀπὸ μέσα μᾶς φέρ-
νουν τοιά, ρίγανη, μέλι, τσίπου-
ρο, φασόλια, κρεμμύδια, σκόρ-
δα, αὐγά, κροκάρι. Ἐ, αὐτοὺν
περνάει καὶ κανένα σφάγιο. Ἀ-
πὸ δὴ παίρνουν κυρίως τρόφι-
μα, ἀπορρυπαντικά, σοκολάτες
καὶ μικροανατιεμένα οἰκιακῆς
καὶ ἀτομικῆς χρήσης. Τὰ δεμέ-
να ζῶα στὰ σοκάκια τῆς Βοστί-
νης εἶναι μιὰ ἀναπληρωμένη
γραφικότητα, μιὰ ἐπιστροφή
στὸ παρελθόν ποὺ γεννᾷ ὅμως
ἐλπίδες γιὰ κάποια ἀνάκαμψη.

Γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας ἀπὸ τὰ
Βορειοηπειρωτικά χωριὰ πέραν
τῶν συνόρων εἶναι μιὰ ἱκανο-
ποίηση τῶν προσδοκιῶν καὶ τὸν
κοιτῶν ἐλπίδων ποὺ τόσα χρό-
νια περιμένα.

Εἶναι μιὰ ἔνωση ποὺ ἐπερά-
σε τὴν ἐποχὴ τῆς. Ποῦς τὸ
φαντάζονταν αὐτὸ πρὶν δύο χρό-
νια; Εἰκόνας καὶ σκηνῆς ἀπὸ τὸ
παρελθόν δεμένες, μετὰ τὴν πίστη
γιὰ ἕνα καλὸ μέλλον. Ἀς ἐλ-
πίσουμε πῶς ὁ χρόνος θὰ στα-
θεροποιήσει αὐτὴ τὴν κατάστα-
ση. Εἶναι μιὰ τόνωση τῶν ἐπι-
μεθορίων χωριῶν.

Κ. Χ. Κ.

Ἀπρίλιος 1992

Νέοι Νομάρχες καὶ
Περιφερειάρχες

Ἀνέλαβαν τὰ καθήκοντά τους
ὁ νέος Γενικὸς Γραμματέας Πε-
ριφέρειας Ἡπείρου κ. Φώτιος
Γκούτσας καὶ ὁ νέος Νομάρχης
κ. Γεώργιος Διδάγγελος.

Γιὰ τοὺς ἀρροδίους

Αδιαφορία γιὰ τοὺς
καλλιεργητὲς Ρογοζίου

Ὅσα γράψαμε στὸ προηγούμε-
νο φύλλο μας γιὰ τὸ ράβε -
ξήλωνε στὸ ἔργο τοῦ Ρογοζίου
δὲν διορθώθηκαν. Τὸ αὐλάκι
χάλασε, οἱ μελέτες ἀλλάζουν
καὶ οἱ καλλιεργεῖς θὰ μείνουν
χωρὶς γεφύ. Οἱ λίγοι καλλιεργ-
ητὲς δὲν συμφώνησαν μετὰ τὴν
ἀναστολὴ τῆς σπορᾶς καὶ ἐ-
σπειραν τὰ χωράφια τους μετὰ
τριφύλλι, πατάτες, κριθάρι καὶ
μποστανικά. Καὶ ἀπαιτοῦν νὰ
μπεῖ νερὸ στὸ αὐλάκι. Τὸ ἔργο
ἔτσι ποὺ πάει μπορεῖ νὰ συμ-
πληρώσει καὶ τὴν εἰκοσαετία.

Οἱ κάτοικοι ὅμως θέλουν νὰ
καλλιεργήσουν τὸν τόπο τους.

Οἱ ἀρμόδιοι δὲν φαίνεται νὰ
δείχνουν τὴν προσοχὴ ποὺ πρέ-
πει στὰ αἰτήματα τῶν καλλιεργ-
ητῶν. Τὸ νερὸ πρέπει νὰ ξε-
ναμπεῖ στὸ χωματῖνο αὐλάκι νὰ
κάνουν οἱ ἀνθρώποι τὴν δου-
λειά τους. Εἶναι ἀκατανόητο νὰ
ἔχουν ἐσοδεῖται τόσες ἐκατοντά-
δες ἐκατομμύρια καὶ τὸ ἀποτέ-
λεσμα νὰ εἶναι χειρότερο ἀπὸ
πρὶν γιὰ τοὺς λίγους καλλιεργ-
ητὲς ποὺ εἴμεναν. Ἀρκετοὶ ἔ-
φυγαν ἀπὸ τὰ χωριά. Ἀς μὴ
διώξουν καὶ τοὺς ὑπόλοιπους.
Εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους παραγω-
γικοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἴμεναν.

Κι ἄλλες κλοπές

• ΜΑΤΡΟΠΟΤΛΟ:

* Τὸ σπίτι τοῦ Μιχ. Ζαφείρη
ἀνοῖξαν ἀγνωστοὶ καὶ πήραν 6
καρέκλες καὶ εἶδη οἰκιακῆς χρή-
σεως. Ὁ Μιχ. Ζαφείρης διαμέ-
νει στὴν Γερμανία.

• ΚΑΚΟΛΑΚΚΟΣ:

* Τὰ σπίτι τῶν ἀδελφῶν
Πάντου ἀνοῖξαν ἀγνωστοί, ἔ-
φαγαν 8,τι βρῆκαν, ἦσαν κα-
φέ, κοιμήθηκαν, ἔκλεψαν καί...
ἐξαφανίστηκαν.

• ΛΑΒΑΛΗ:

* Τὸ σπίτι τοῦ Ἀποστόλου
Ντοῦφα στὴν Κ. Λάβδα, ἀ-
νοῖξαν ἀγνωστοὶ καὶ ἔκλεψαν
διάφορα εἶδη.

* Τὸ σπίτι τοῦ Γ. Ζῶνι στὴν
Ἀνω Λάβδα, ἀνοῖξαν ἀγνω-
στοὶ καὶ ἔκλεψαν διάφορα εἶδη.

* Γιὰ πολλοὺς τοῦ ἀγνώ-
στοι ἀνοῖξαν καὶ ἔκλεψαν τὸ
αὐτὸ τῆς Ἀναστασίας Τάση
στὸ Βοϊστόβο.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολογία τῆς ἐποχῆς ἡμέρας
καὶ ὅρες.

Γιὰ τὴν διαδικασία ἐνταξί-
σης προϋποθέσεις καὶ γιὰ ὅποια-
δήποτε ἄλλη πληροφορία οἱ ἐν-
διαφερόμενοι πρέπει νὰ ἀπευ-
θύνονται στὰ κατὰ τόπους Δα-
σολ

Τό Πωγώνι πού αργοπεθαίνει

*) — **ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ**

ριά σημαίνει υποχώρηση συνόρων. Παραχώρηση έθνικου χώρου. Σε ποιούς; Δεν χρειάζεται να το πούμε. Δίπλα όμως από μιά είναι οι μογγεζιές μας, οι συγγενείς μας Βορειοηπειρώτες και τα έθνη χωριά μας τους αποκαρδιώνουν. Είπα να ανάγκη να έλποισθαι το Πωγώνι, παρόλ' αυτά με την ανάπτυξή του. 'Η ιδέα να δοθούν ειδικά κίνητρα εγκατάστασης και λειτουργίας βιοτεχνικών μονάδων στο Πωγώνι με δυνατότητα απασχόλησης Βορειοηπειρωτών, οι οποίοι να πληροίονται στα χωριά τους με ειδικό καθεστώς κυκλοφορίας, μπορεί να λύσει το ζήτημα της Έπαρχίας μας. Το να αδειάσει ή Εύρωπία δεν έπηρεάζει το συνοριακό περιβάλλον. 'Αν αδειάσει όμως το Πωγώνι και οι άλλες συνοριακές περιοχές, τα σύνορα έρχονται πιο κοντά και στην Εύρωπία.

*) **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ:** Πολιτιστικά στοιχεία και αρχαιολογική έρευνα που στερούνται και βελτιώνουν την εθνική ταυτότητα του χώρου και των κατοίκων χάνονται ή δεν προωθούνται. Για το θέμα των Σκοπίων, ανατρέχουμε τώρα στις πολιτισμικές καταγραφές και στην αρχαιολογική σκαπάνη για την ενίσχυση της θέσης μας. Πριν φθάσουμε σε σημείο εξαφάνισης των λειψάνων του πολιτισμού μας στο Πωγώνι αλλά και στην Δερρόπολη χρειάζεται μια έκτακτη καταγραφή και μελέτη των. Πρέπει να ενισχυθούν οι αρχαιολογικές έρευνες — που γίνονται από το 1979 — του αρχαιολόγου κ. 'Ηλία 'Ανδρέου στο Παλιό - Πωγώνι αλλά και άλλες εκεί που υπάρχουν ένδειξεις και είναι επισήμως από την αρχαιολογική υπηρεσία. 'Η επέμβαση πρέπει να είναι σωστή και άμεση. Το ίδιο ισχύει και για τα μνημεία της Βυζαντινής περιόδου αλλά και του Λαϊκού μας πολιτισμού. Πρέπει να θεωρησούμε πολιτιστικά. Και αυτό τώρα είναι πλέον ατύχημα.

*) **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ:** Τα τηλέφωνα στο Πωγώνι συχνά, πολύ συχνά, δεν λειτουργούν. Και είναι ένα φαινόμενο που συμβαίνει τις Κυριακές και αργίες. Και αυτή την περίοδο με τους λαθρομετανάστες και τις διαρρήξεις το τηλέφωνο είναι μέσον επικοινωνίας με κα ασφάλειας. Μια ύψη της εγκατάλειψης της περιοχής μας είναι και το γεγονός ότι το Πωγώνι μένει έξω από τα προγράμματα της ψηφιακής τεχνολογίας. Είναι η μόνη περιοχή της 'Ηπείρου που δεν συμπεριλαμβάνεται στα νέα προγράμματα. 'Η φτηνή δικαιολογία πως δεν υπάρχει ενδιαφέρον είναι και το στοιχείο που καταδικάζει την Έπαρχία μας από χωρίς την προϋπόθεση νέων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ούδεις θα ενδιαφερόντο για κάτι άναπτυξιακό. 'Εξω από τα προγράμματα σημαίνει έξω από την Ελλάδα.

*) **ΘΛΑΘΡΑΣΗ:** Με ένα κανάλι ορατό στην Έπαρχία μας έχουμε ένα δείγμα περιθωριοποίησης του Πωγωνίου. Καμία προσπάθεια, καμία υπόσχεση και καμία προσπάθεια να φτάσει το Πωγώνι σε ένα συγκρίσιμο με την άλλη Ελλάδα επίπεδο τηλεοπτικής κάλυψης. Μερικά χωριά βλέπουν την αλβανική τηλεόραση. Και μαθαίνουν οι κάτοικοι αλβανικά. Για περισσότερα κανάλια δεν γίνεται βέβαια συζήτηση ούτε καν σαν υπόσχεση. Κι όταν έχουμε βλάβη τα χωριά είναι τυφλά.

*) **ΤΑ ΑΤΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ:** 'Ενα δείγμα της υποβάθμισης και εγκατάλειψης του Πωγωνίου είναι και η σκέψη και πρόθεση να οδηγηθούν τα λύματα της πόλεως των Ιωαννίνων στην περιοχή Πωγωνίου κι από εκεί στον Δρίνο ποταμό της Δερρόπολης για να πάρουν τον δρόμο προς 'Αδριατική. Αυτό θα είναι η χαρακτηριστική βολή για το Κ. Πωγώνι και την Δερρόπολη της Β. 'Ηπείρου. 'Η πρόθεση αυτή, βοροποίησης του Πωγωνίου επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, παρόλο που σε δύο συνεχή φύλλα μας αναφερόμαστε σχετικά και προκαλούσαμε τις άρχες, δεν πήραμε απάντηση ούτε έγινε διάφηση. Προστίθεται και αυτό στη σειρά των στοιχείων που πιστοποιούν την εγκατάλειψη του Πωγωνίου και την υποχώρηση των συνόρων.

Νέα από τη Βήσσανη

Μεγάλη κίνηση παρατηρήθηκε στην Βήσσανη κατά τις ημέρες του Πάσχα.

Ο Ξενώνας γεμάτος αλλά και πολλά σπίτια άνοιξαν από τους Βησσανιώτες ταξιδευτές. Την Πρωτομαγιά που ήταν και της Ζωοδόχου Πηγής, κοσμοσυρροή στο Μοναστήρι 'Αβελ. Πολλοί έστρωσαν το τραπέζι τους και γλέντησαν στον χώρο του Μοναστηριού.

Την ίδια μέρα τελείωσε και γάμος στο Μοναστήρι και το γλέντι πήρε το δικό του χώρο.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ: Στην Βήσσανη βάπτισε το κορίτσι του ό κ. Κώστας Ζυγούνας.

ΠΤΡΚΑ-ΤΑ: 'Από πυρκαγιά κάηκε το σπίτι της Κασσιανής

Χατζή. 'Η φωτιά προήλθε από το τζάκι και το σπίτι καταστράφηκε ολοσχερώς, παρόλη την προσπάθεια που κατέβαλαν τα πυροσβεστικά αυτοκίνητα που έφτασαν από τα Γιάννινα.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ: Με 1,5 εκατομμύριο ενισχύθηκε η Κοινότητα από το 'Ππουργείο 'Εσωτερικών για πεζοδρομηση και συντήρηση έσωτερικών δρόμων.

—Το 'Ππουργείο Πολιτισμού έστειλε στην Βήσσανη 300 χιλιάδες δραχμές για λειτουργικές ανάγκες.

—'Επίσης για τον ίδιο σκοπό ενισχύθηκε η Κοινότητα από το 'Ππουργείο 'Εσωτερικών με 300 χιλ. δραχμές.

Γ. Τ.

*) **ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER:** Το πρόγραμμα LEADER μένει ακόμη στην αφάνεια. Κανένα συγκεκριμένο έργο δεν ανακοινώθηκε για το Πωγώνι και βέβαια ούτε συζήτηση για προώθηση. Πριν από τρία χρόνια η 'ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. με δαπάνη του Νομαρχιακού Συμβουλίου συνέταξε αναπτυξιακή μελέτη για το Πωγώνι που μίλησε στο χρονοντούλαπο αφού και κείνη διαφημίστηκε με ένταση. Κάπου το πράγμα φτάνει σε έμπαιγμό...

*) **ΤΟ ΡΟΓΟΖΙ:** Το έργο του Ρογοζίου, στην δεύτερη δεκαετία του, δεν έβαλε ακόμη νερό στ' αβλάκι. Ξοδεύτηκαν απaráγωγα πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια — πόσα; — και ακόμη δεν υπάρχει προοπτική περατώσεως. 'Όταν τελειώσει ίσως δεν θα υπάρχουν πλέον νέοι αγρότες στην περιοχή. Θα είναι ένα έργο μνημείο αβελτηρίας.

*) **ΔΙΑΣΤΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ:** Το Πωγώνι είναι μισό - μισό. 'Ενα κομμάτι του Πωγωνίου μένει έξω από τα σύνορα. Είναι τα πένη χωριά του Β. Πωγωνίου. 'Η Δερρόπολη όμως έχει χωριά που ανήκουν στην Ελλάδα. Τώρα που αποκαταστάθηκε κάποια επικοινωνία οι κάτοικοι συνδέονται, ξανά ανταμώνουν και άρχισαν να δημιουργούνται κάποιες διασυννοριακές οικονομικές σχέσεις. Είναι ανάγκη να ενισχυθεί αυτή η διασυννοριακή κατάσταση και να θεωρηθεί όλη η περιοχή Πωγωνίου — Δερρόπολης, που έχει την ίδια πολιτιστική και εθνική ταυτότητα, σαν μια τυπική περιοχή που πρέπει να μπει στο διασυννοριακό — INTER-REG — πρόγραμμα της ΕΟΚ. 'Ενα τέτοιο πρόγραμμα ακριβώς για τέτοιες περιπτώσεις. 'Ενα τέτοιο πρόγραμμα θα είναι ευεργετικό τόσο για τους κατοίκους Πωγωνίου και Δερρόπολης όσο και για τις σχέσεις των δύο χωρών. Θα λειτουργήσει σαν κρίκος φιλίας και συνεργασίας των λαών.

*) **Κύριε Περιφερειάρχα,**
Κύριε Νομάρχα,
Θά μπορούσαμε ν' αναφερθούμε και σε άλλους τομείς και με περισσότερες λεπτομέρειες. Πιάσαμε τα πιο κρίσιμα θέματα. Δεν μιλάμε για τα συνθήματα προβλήματα συγκοινωνίας, οδοποιίας, υδρευσης, μικρών κοινοτικών έργων, λειτουργίας υπηρεσιών, που κάθε μέρα απασχολούν τις Κοινότητες μας. Αλλά θα τα άκουτε κάθε μέρα από τους κοινοτάρχες. 'Η κατάσταση στο Πωγώνι είναι όριακή. Δεν πάει παρακάτω, παρά μόνο στην εγκατάλειψη. Πρέπει να ληφθούν μέτρα. Πάρα. Το δάκρυ που κύλησε στο μάγουλο του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν ήταν μόνο για την Μακεδονία. Είναι και για όλη την παραμεθόριο Ελλάδα που χάνεται. 'Εμεις από το Πωγώνι στέλνουμε το δικό μας σήμα κινδύνου προς εσάς αλλά και προς κάθε κατεύθυνση.
Η Ν.Φ.τ.Π.

Τό θέατρο στό Πωγώνι

Μιά σύγχρονη προσπάθεια με αξιόλογη επίδοση στη ΣΤΡΑΤΙΝΙΣΤΑ

Τό θέατρο στο Πωγώνι δεν είναι μόνο μια πολιτιστική επίδοση του παρελθόντος. Στην έρευνά μας για το θέατρο καταγράψαμε στοιχεία από σύγχρονο θέατρο στην Στρατινίστα. Τα στοιχεία είναι συνοπτικά. 'Ελπίζουμε πως θα συμπληρώσουμε την καταγραφή με λεπτομέρειες από τους συντελεστές των παραστάσεων που θα μας δώσει ή πρόεδρος του Συλλόγου κ. Μαρία Λάζου που είναι ή ψυχή των θεατρικών παραστάσεων. 'Η καταγραφή μας αυτή έρχεται συνέχεια στην πρόταση του κ. 'Αθ. Δουρδούφη και σαν μια επιβεβαίωση ότι στο Πωγώνι διατηρείται ή θεατρική παράδοση. Πρόκληση και πρόσκληση για τους νέους μας.

Στις 8 Μαρτίου, τελευταία Κυριακή των 'Αποκριών, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Στρατινίστας Πωγωνίου έπεφύλαξε στους συγχωριανούς και φίλους μια ευχάριστη έκπληξη:

Κάτοικοι του χωριού και νέοι — που ζούγν στα Γιάννινα και στην 'Αθήνα — έπαιξαν στην έπιθεώρηση: «Μητέρα πατρίς — Γη 'Ελληνίς». Δεν ήταν ή πρώτη φορά που έγινε κάτι τέτοιο.

Ας κάνουμε μια σύντομη άναδρομή στη θεατρική πορεία της Στρατινίστας δια αυτά τα χρόνια. (Μιά δεκαετία!). 'Αξίζει τον κόπο μια και ή Στρατινίστα είναι ένα μικρό χωριό της παραμεθόριου που μιάς ξαφνιάει σε πολλούς τομείς.

Η πρώτη επιτυχία των κατοίκων με το θέατρο (και στην ουσία πρώτη, μια και για πρώτη φορά έδωσαν θέατρο μερικοί!) ήταν στα 1982 όταν ή 'Αδελφότητα είχε καλέσει τον τότε 'Οργανισμό 'Ηπειρωτικού Θεάτρου (Ο.Η.Θ.) ο οποίος είχε παρουσιάσει το έργο «Παραμύθι χωρίς όνομα» του 'Ιάκωβου Καμπανέλλη.

Την επόμενη χρονιά, οι νέοι αποφάσισαν ν' ανεβάσουν δική τους παράσταση. 'Ετσι δημιουργήσαν το ΘΕΩΣΠΙΟ: ('Ερασιτεχνικός Θέσος Στρατινίστας Πωγωνίου). 'Όλοι νέοι! Πολύ καλά προετοιμασμένοι παρουσίασαν δύο μονόπρακτα ενός θεατρικού συγγραφέα των αρχών του νεοελληνικού θεάτρου: του Ν. Λάσκαρι. Τα έργα: «Τό κοκκαλάκι της νυχτερίδας» και «'Η πόλη της 'Αθηνάς». Καταπληκτική επιτυχία!

Αυτή ή επιτυχία τους ενθάρρυνε για να συνεχίσουν, κάθε χρονιάς, τις θεατρικές παραστάσεις. 'Εργα που ανέβηκαν εκτός από τα δύο που αναφέραμε: Μάγισσα 'Αννίνα, Ζητείται ύπρητης, Τσοκόπουλον «'Ο βασιλεύς της βέργας».

(Συγγραφείς που ούτε στην 'Αθήνα δεν ήταν γνωστοί, έδω και 8 χρόνια μάλιστα!)

Πριν 2 χρόνια, αυτά τα παιδιά που παρουσίασαν τη θεατρική

Πάσχα στό χωριό

Τό Πάσχα ήταν — και είναι — ή πιο χαρούμενη γιορτή της Χριστιανοσύνης. Χαίρεται όλος ό κόσμος. Τα παιδιά, οι νέοι, οι νέες, οι γυναίκες, οι άνδρες, οι γέροι κι οι γριές.

Μέσα στην ανθοστόλιστη φύση, με τα κουλούρια (σημίτια), τα κόκκινα αυγά και τα ψητά αρνιά.

Μετά τις αγρυπνίες της Μεγάλης 'Εβδομάδας, χαρούμενοι τα μεσάνυχτα του Σαββάτου προς την Κυριακή μιάς καλοσύνης — και καλεϊ — ή καμπάνα του χωριού για τό «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

«'Όλοι μας στην εκκλησία με τα καλά μας, και οι ξενητεμένοι, είχαν τον πρώτο λόγο.

Μετά τό «Χριστός 'Ανέστη» δύο ντουφεκιές τάραξαν τη νυχτερινή άνοιξιάνικη γαλήνη και μετά τό τσούγκρισμα των αυτών τό αναβόσθημα των λαμπάδων, ολοκληρώνονταν με τη μαγευρίτσα και τό ψητό άρνι.

Έκείνο, όμως, που γιορτάζουμε, έμεις στό χωριό μας στό ΓΕΡΟΠΑΛΑΤΑΝΟ, πό καλά, ήταν ή Δεύτερη 'Ανάσταση που λέμε.

Λαμπροφορεμένοι και γύρω στό μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα, έτσι τό συνήθισε ό παπας — Θανάσης, χτυπούσε την καμπάνα κι όλο τό χωριό με τις αναμμένες λαμπάδες παρακολουθούσε τη Δεύτερη 'Ανάσταση, που πάντα ό παπας — Θανάσης έδινε λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια.

Μετά τη «Δεύτερη 'Ανάσταση» έστιν, με τραγούδι, τό χορό, γύρω από την εκκλησία του 'Αη — Νικόλα με τραγούδι που πρώτος αυτός τό τραγουδούσε και τό επαναλάμβαναν όλοι.

Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κή παράσταση, είχαν παρουσιάσει τό έργο για Κοκκαλάκι της Ζωής Βαλάνη: «Τά 3 δωράκια»! Και από τών άρχών είχαν δώσει παράσταση Κοκκαλάκι! Παρατηρούμε λοιπόν ότι όλες οι ηλικίες συμμετέχουν δημιουργικά στη διαδικασία του θεάτρου.

Ρωτήσαμε την πρόεδρο του Συλλόγου Μαρία Λάζου ή όποια έχει και την ευθύνη των θεατρικών παραστάσεων και άς έχει σπουδάσει θέατρο, γιατί δίνει τόση σημασία σ' αυτήν τη μορφή τέχνης, και μιά απάντηση:

«Πρώτα πρώτα, όφείλουμε να τονίσουμε ότι δε δίνουμε σημασία μόνο στό θέατρο. Δίνουμε σημασία γενικά στον πολιτισμό, μια και ό Σύλλογός μας Πολιτιστικός όνομάζεται. Μέσα στόν πολιτισμό, λοιπόν, είναι ή

και πρώτος ήταν αυτός στην κορυφή του χορού, πανήγυλος και λιγνός. παραπληκτικός πνευματικός ιεράρχης κι άρχηγός, κι όλοι οι χωριανοί, πρώτα — πρώτα οι γέροντες, οι άνδρες, οι γυναίκες, οι νέοι, οι νέες και τα παιδιά, έκαναν έναν κύκλο μεγάλο και τραγουδούσαν, τό χορό, στό τρία, της Πασχαλιάς:

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
Χριστός 'Ανέστη
κι αύριο 'Αληθώς 'Ανέστη

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
και τα παιδιά
στέκονται σάν τ'α φλουριά

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
κι άρραβωνιασμένες
στέκονται καμαρομένες

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
κι οι παντρεμένες
είναι όλες στολισμένες

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
κι οι παπάδες
στέκονται σάν Δεσποτάδες

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
αυγά τσουγκράμε
και τ'α ρούχα μας κοιτάμε

Σήμερα, σήμερα, σήμερα
χορό τραβάμε
κι όλα τ' άλλα τα ξεχνάμε

«'Ετσι τελειώνει ό χορός κι όλοι άγαπημένοι φεύγουμε από τόν 'Αη — Νικόλα επαναλαμβάνοντας τό: Χριστός 'Ανέστη! 'Αληθώς 'Ανέστη, ό Κύριος και τό χρόνο.

διάδοση της παράδοσής μας, ή δραστηριοποίηση των μελών που δε θά πρέπει να είναι μόνον παθητικοί άποδέκτες του πολιτισμού αλλά δημιουργοί του και τό ζωντανισμός των χωριών αυτών που, χρόνια τώρα, έχουν άφεθεί στη μοίρα τους.

«'Ενας Πολιτιστικός Σύλλογος — συνεχίζει ή Πρόεδρος — δεν είναι Σύλλογος για να φέρνει κάποιες φήμες ένα διήμερο τό καλοκαίρι, (είτε τό θεάτρο, είτε της μουσικής). Είναι Σύλλογός που θά πρέπει να είναι παρών 12 μήνες τό χρόνο, άκόμα και γι' αυτούς τούς 50 μόνιμους κατοίκους! Γιατί τόσοι μένουν τό χειμώνα στη Στρατινίστα! Γι' αυτούς τούς 50 κατοίκους, κόβεται ή πίτα και μοιράζονται όσα! Γι' αυτούς τούς 50 δίνεται ή παράσταση των 'Α-

ΣΤΗΝ 7η ΣΕΛΙΔΑ

Πάσχα στο Πωγώνι

Το θνιμο Πάσχα και ο καλός καιρός βοήθησαν την έξοδο των κατοίκων των μεγάλων πόλεων. Τα συσσωρευμένα σκουπίδια έδωσαν και αυτά την δική τους βοήθεια.

Έτσι και οι Πωγωνήσιοι γέμισαν τα χωριά μας τις μέρες του Πάσχα και παρατηρήθηκε πάλι συνωστισμός αυτοκινήτων.

Η κίνηση ήταν μεγάλη, οι εκκλησίες γέμισαν, χτύπησαν οι καμπάνες και αντήχησε το «Χριστός Ανέστη» απ' άκρη σ' άκρη στα χωριά μας. Οι λίγοι ιερείς έκαναν πράγματι αγώνα να ανταποκριθούν στις εκκλησίες για λειτουργία των εκκλησιών. Έτσι παρατηρήθηκε πάλι ο έτεροχρονισμός στην τελετή της Ανάστασης καθώς οι ιερείς έτρεχαν από χωριό σε χωριό να μεταφέρουν το αναστάσιμο μήνυμα.

Οι μεγάλοι ανανεώνουν τους δεσμούς και συνεχίζουν την παράδοση. Οι νέοι και τα μικρά

παιδιά εγγράφουν και εμπλουτίζουν τις αναμνήσεις από την ρίζα των γονιών τους. Αυτές οι παροδικές αναλαμπές κινήσεως και ζωής στα χωριά μας είναι ενέσεις έλπίδας για ανάκαμψη που δυστυχώς δεν μπορούν να ανατρέψουν την ερήμωση. Είναι όμως μια πραγματικότητα και μια κατάσταση που επαναλαμβάνεται με την ίδια ένταση και επιμονή που στηρίζει και πολλές φορές με σημαντικές δαπάνες και έξοδα την ύπαρξη και την συνέχεια των χωριών μας.

Κι αυτό το Πάσχα είδαμε μια τέτοια δυναμική παρουσία των Πωγωνήσιων στα χωριά μας. Είναι κάτι κι αυτό και πολύ σημαντικό. Αυτό ως το δηλοποιήσουμε στην ύπευθυνη Πολιτεία για να τονίσουμε πώς πράγματι αυτός ο χώρος είναι ανάγκη να στηριχθεί και αναπτυξιακά.

K. X. K.

Του Άη - Γιωργιού στη Ρουσιιά

Η παρουσία πολλών Ρουσιωτών στο χωριό τους, ο καλός καιρός και η σύμπτωση με την Δεύτερη μέρα του Πάσχα, συνέτρεξαν ώστε εφέτος να γιορτασθεί το πανηγύρι του Άη - Γιωργιού, όπως θα λέγαμε, πλάνημα. Το άνοιξιότικο τοπίο και ο λαμπρός καιρός βοήθησε πολλούς από τα γύρω χωριά να μοιρασθούν το κέφι και να μπουν στον χορό. Τα τυπικά

της εκκλησίας, με την παραδοσιακή τάξη και σειρά. Τα κεράσματα, ο χορός και το κέφι που κράτησαν μέχρι τις πρωινές ώρες. Είναι να θαυμάζει κανείς τους νέους μας που κρατούν την παράδοση και την συνέχεια σ' αυτόν τον τόπο.

Αξίζουν έπαινο σ' όλους όσοι συμβάλλουν στην διατήρηση των παραδοσιακών μας πανηγυριών.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ

Για την πληρωμή των ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ οι συνδρομητές μας μπορούν να πληρώσουν:

● ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Στο κατάστημα ποτών
Λάμπρου Κωστούλα
Ι. Παλα:ολόγου 4 — Τηλ. 27094

● ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:
Στόν κ. Νικ. Δάσιο
Φράγκων 3 — 1ος όροφος — Γραφείο 8
Τηλέφ. 544017 γραφείο — 832147 οικία

● ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
Στο κατάστημα έντύπων και τουριστικών ειδών του
Κων/νου Νόνη
Πατησίων 45 (άπέναντι από το Πολυτεχνείο)
Τηλ. 5224587

—Στους ίδιους μπορείτε να δώσετε άγγελίες - κοινωνικά - συνεργασίες.

Δέν μας έδωσαν πληροφορίες για το LEADER

Προκειμένου να ενημερώσουμε τους συμπατριώτες μας για το πρόγραμμα της ΕΟΚ LEADER και ειδικά για το τμήμα που όπως αναγγέλθηκε εγκρίθηκε για την Έπαρχία μας, απευθυνθήκαμε στην Αναπτυξιακή Έταιρεία ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. στα Γιάννενα.

Με το πρόσχημα πως θα κάνουν γενικές ανακοινώσεις μας πληροφορήσαν εκ μέρους του Δ. Σ. πως δεν μπορούν να μας δώσουν στοιχεία για τα επώνυμα έργα που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα και το ύψος της αντίστοιχης δαπάνης.

Πέρασαν ήδη πάνω από οκτώ μήνες, δηλαδή το τέλος Αυγούστου τελευταία προθεσμία υποβολής αιτήσεων εντάξεως έργων. Ανακοινώθηκε δύο φορές πως εγκρίθηκε το πρόγραμμα αρχικώς για 1,6 δισεκατομμύρια για το Πωγώνι και μεταγενέστερα 900 εκατομμύρια για Πωγώνι και Κόνιτσα. Καμιά ανακοίνωση δεν έγινε για τα επώνυμα έργα που εγκρίθηκαν, τους ενδιαφερόμενους φορείς και το ύψος της δαπάνης

τους. Σχετικές μελέτες δεν υπάρχουν. Το πρόβλημα της συμμετοχής με ίδιους πόρους παρουσιάζει δυσκολίες. Άλλα και ο τρόπος καταβολής της επιδότησης είναι άγνωστος ακόμη.

Γεννιούνται ήδη αμφιβολίες για το πρόγραμμα καθώς η καθυστέρηση προώθησης των διαδικασιών εξαντλούν τον χρόνο ισχύος και εφαρμογής του αλλά το κυριότερο εκμηδενίζεται ο αναπτυξιακός χαρακτήρας.

Ένα ερώτημα που γεννιέται επίσης είναι για την τύχη της άλλης αναπτυξιακής μελέτης που συνέταξε η ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. και παραδόθηκε στις 20 Μαΐου 1989 δηλαδή πριν από τρία χρόνια. Τότε η ένταξη τους στα ΜΟΠ. Τα ΜΟΠ τελείωσαν. Τώρα αν και ύπρχε η μελέτη ψάχνουν για άλλες προτάσεις.

Αυτά προς το παρόν. Θα επανέλθουμε με νεότερα, καθώς ο χρόνος τρέχει και τα προγράμματα θα φύγουν για αλλού.

Νέα από τη Σωπική

* Για πρώτη φορά έκαναν Ανάσταση οι Σωπικιώτες μετά 25 χρόνια στην εκκλησία τους. Ο παπα - Φάνης ακολούθησε πάλι τον δρόμο με τα πόδια από Δρυμάδες μέχρι Σωπική και συνέχισε το οδοιπορικό του σε Πολίτσανη και Σχωριάδες για να φέρει το Άναστάσιμο μήνυμα στο ξεκομμένο Πωγώνι. Γεμάτες οι εκκλησίες. «Δεύτε λάβετε φως», ακούστηκε πάλι και έλαμψαν οι εκκλησίες και οι καρδιές στο άκρυνό αυτό Πωγώνι. Στη Σωπική σήκωσαν ξανά τον σταυρό στο καμπαναριό τους και τον φωτίσαν. Ο σταυρός είχε αφαιρεθεί από το προηγούμενο καθεστώς. Με Σωπικιώτικα κλαρίνα γλέντησαν σάν τον παλιό καιρό. Ερίσας σάν τον παλιό καιρό γιόρτασαν και όλη την εβδομάδα του Πάσχα. Άνοιξαν όλα τα ξενοκλήσια με την σειρά. Άη - Γιωργής, Άη - Μηνάς, Παναγία Ταξιάρχης, Άη - Λιάς. Και σ όλα έστειλαν το γλέντι. Καθώς έφτασαν και πολλοί χωριανοί από αυτούς που δουλεύουν στην Ελλάδα ή Σωπική μα και όλα τα χωριά του πέτρων συνόρων Πωγωνίου γέμισαν και γιόρτασαν ένα Πάσχα παληοτικό για πρώτη φορά μετά τόσα χρόνια. Η Ορθοδοξία δίνει ξανά την έλπίδα και στεριώνει την πίστη.

* Για την βοήθεια της Ελλάδας οι Σωπικιώτες αλλά και οι άλλοι γύρω Πωγωνήσιοι εκφράζουν τα παράπονά τους. Η μεγάλη απόσταση και η δύσκολη διαδρομή είναι ανασταλτικοί παράγοντες. Η τελευταία βοήθεια ήταν σε πατάτες. Δέκα κιλά ή οικογένεια. Το παράπονο είναι βέβαια σχετικό καθώς περισσότερο και συχνότερη βοήθεια φθάνει στην Δερόπολη και ιδίως στα χωριά που είναι κοντά στον κεντρικό δρόμο.

* Ένα βασικό αίτημα των Σωπικιωτών είναι ο δρόμος με τις Δρυμάδες. Ένω το αλβανικό κράτος έχει εγκρίνει, καθυστερεί η ελληνική πλευρά. Θα πάρουμε τους γκαρμάδες και θα τον φτιάξουμε μόνοι μας με τα χέρια μας. Είναι ανάγκη ζωής καθώς έχουμε απομονωθεί από το κόστος μας είναι με όλη μεριμνή Σωπικιώτες που συναντήσαμε στην Πωγωνιανή.

* Ένα τρακτέρ δεν στάλθηκε στα χωριά του Πωγωνίου. Κι αυτό είναι ένα αίτημα που δεν βρήκε ανταπόκριση στα πλαίσια της βοήθειας που στέλνεται.

* Το λεωφορείο που στάλθηκε με βοήθεια των ομογενών Αμερικανών ελάχιστα εξυπηρετεί. Δεν έφτασε στην Σωπική ακόμη, λένε οι Σωπικιώτες.